

Conversation with Anchorage Community
March 23, 2020

Talatalanoaga ma le Nu'u o Anchorage

Mati 23, 2020

Talofa Alaska ma tagata uma ole nu'u o Anchorage. O a'u o Dr Deena Bishop, ta'ita'i o A'oga Itumalo a Anchorage. Ile aso, ou te fia talatalanoa atu e uiga ile fa'ama'i ole COVID-19 ma ana a'afiaga ile tatou nu'u, sitete, malo ma le lalolagi atoa.

Muamua, ou te fa'amalo atu ia te outou o lo'o ile laina-muamua – e o lo'o i mea-tutupu-fa'afuase'i ma i latou uma o lo'o galulue mo le soifua maloloina. O aso lu'itau o lo'o tatou iai nei. Ole COVID-19 ose fa'ama'i fou ma o lo'o taumafai le lalolagi ile aoina o fa'amatalaga ma va'ava'ai i lona sosolo atu.

Sa ou fa'alogologo ise vidio-kilipi a se fomai o fa'ama'i-sosolo, o Dr. Emily Landon. Na ioe o ia ile le-mautonu o lo'o tatou lagonaina fa'atasi ile tapunia o a'oga, fale'aiga po'o le na'o ta'avale e pikia mea'ai, taofia le auunaga, ma lagona fa'apei ua lusi atu le sa'olotoga o lo'o tatou fa'apelepele iai.

Ole to'atele o foma'i ua ioe fa'atasi ile 80% po'o le sili atu foi o i latou na iai le COVID-19 ole a toe maloloina ile vaiaso pe lua foi; peitai, 20% o tagata mama'i – o e matutua, latou o e ua a'afia po'o lo'o iai isi fa'ama'i – e mana'omia pea fesoasoani (falemai, okesene, tane-ee, ma isi fesoasoani). I totonu o falemai, e leai se telegese o iai – ae latou te mana'omia uma la tatou fesoasoani mo lenai fa'amai.

Fa'apitoa lava, le tatau ole tatou felosipi vavamamao mo le fa'asa'oina ole laina-pi'o ma taofi le sosolo ole COVID-19. Ou te ioe – ose mea tatau tele fa'ale-nu'u ona faia, ma ou te fa'ailoa atu lo'u so'ota'i ma outou ile faia o la'u vaega.

Ia te a'u lava ia, ua matua lelei lo'u fa'atauaina ole fufulu-mamaina o lima; ou te feavea'ia vai-fululima ma solo-lima. Ou te puipui i so'o mea ou te iai ma fa'ata'ita'i le felosipi vavamamao pe afai ou te le'o ile fale. E iai la'u tama-teine ua toe fo'i mai I Alaska ina ua tapuni a'oga mo le afa-tausaga. Mo le puipuia, ma te fa'ata'ita'i le felosipi vavamamao, ma fua lo'u vevela fa'alua ile aso.

Ile atamai, fa'ale-ta'ita'i o A'oga Itumalo a Anchorage, ua ou filifili ina ia fa'amuamua le soifua maloloina ole tatou nu'u. I nisi o filifiliga, ua 'ou talosagaina ai a'oga uma ma le 'aufaigaluega ina ia fai la latou vaega ole galulue mamao mai ma fa'amaoni i suiga o lo'o iai nei.

Conversation with Anchorage Community March 23, 2020

Ou te malamalama ile fesuisuia'i o fa'amatalaga i aso ta'itasi, a'o le sini ina ia maua pea e tatou aiga suiga fou o auala/fuafuaga e ono suia a'o tatou galulue ai. Malamalama o fa'amatalaga fou o lo'o ile uepi ale ASD ile ulutala Hot Topics.

E le'o fuafua le ASD ile fa'atelele atu o aso a'oga ile taimi nei, peitai o lo'o matou naunau ile fa'amautinoaina ole tausaga a'oga lenei mo tatou fanau. Ona o lena, na fa'aaoga ai le vaiaso atoa na te'a nei ile iloiloaina o tulaga mana'omia mo tamaiti a'oga ma le fa'atulagaina ole tatau ile afaigaluega ona galulue mai i o latou aiga.

O nisi o galuega e le mafai ona fa'aaoga ai le galulue mamao (telework), ae mana'omia pea fesoasoani ale afaigaluega mo mea'ai ma ave-pasi ia soifua-maloloina lelei mo tamaiti a'oga. E fa'aaauuina pea galuega a e tapenaina ma fufulu-mama falea'oga. O e inisiniaina tatou komipiuta ma le folou o laina mo le fa'aaogaina i aiga o lo'o galulue filina i taimi uma. Mo le soifua maloloina, e mana'omia tagata uma ia taofia pea i o latou aiga. Ile aso, na iloa ai se tasi o tagata faigaluega ale ASD ua a'afia ile COVID-19. Toe fa'apea atu ai, mo le fa'aaauuina pea o a matou galuega, e matua taua tele le soifua maloloina ole afaigaluega.

Fa'afetai tele atu i lo outou onosai a'o matou taumafai e galuea'ina le au'ili'iliina o fa'atonuga ile laina. Ile vaiaso nei, ole a fa'ailoa atu e faia'oga le tele o nisi fa'amatalaga. Fa'amolemole 'aua le ma'imau lou taimi taua i lou le-fiafia i a'oga. O lo'o a'afia le tatou malo atoa ile mata'upu lena. O tatou faia'oga foi o tagata atamamai ma ole a le afaina tatou fanau. Ole tatou sini faifa'atasi ole le fiu, ae le'o le fa'apopoleina o tatou fanau, afaigaluega, po'o tatou aiga. Ole taimi lenei ole galulue fa'atasi, alofa atu i leisi tagata pe a mana'omia ae maise a tatou fanau. Oni taimi 'ese taimi ua tatou iai fa'atasi.

Toe silasila ane ile tusi na lafo atu ile vaiaso na te'a nei, o fuafuaga mo le pre-K – vasega 6 mo le itumalo atoa o fa'atonuga tutonu ua saunia mo faiaoga uma, fa'atasi ai ma vasega fa'aopopo saunia e faiaoga taitasi. Ole a saunia isi fesoasoani fa'aopopo o masini, pepa/penitala mo a'oga uma laity. Ole a fa'ailoa atu taimi, aso ma nofoaga mo le pikiina o mea na ise taimi o lumanai.

Ile taimi nei i a'oga feololo mo vasega 6-8 e aofia ai le tu'ufa'atasia o mata'upu ile Laina (online) ma vasega fa'aopopo saunia e faiaoga ta'itasi i nofoaga e lua I luga o Laina: Canvas ma le APEX. A'o fa'asilisiliina pea vasega ole Igilisi ma le Numera, ole iai isi vasega fa'aopopo e tu'uina atu.

I a'oga maualuga, ua se'e atu tamaiti a'oga ile tulaga tuto'atasi ma sauniuni atu mo manuia ile lumanai. O lona uiga, o mata'upu muamua lava ole a taula'i i vasega e tatau ona fa'au'u ai. E muamua le 'au-sinia ina ia le tele se fa'alavelave ia latou sauniuniga pe a uma ona fa'au'u. O isi vasega fa'aopopo e filifili iai ole a iai a'o matou taumafai e fausia le nofoaga e fai ai. Ua matou fuafua mo le fa'aopopo atu o ni aso ile sama (summer) mo tamaiti o lo'o mana'omia pea togi e fa'au'u ai. Matou te iloa le sauniuni

Conversation with Anchorage Community March 23, 2020

atu o e sinia mo kolisi ma fale-faigaluega, o lea ole a fa'aauau ai pea le lagolago atu a le ASD i la latou se'e-atu mo a latou pepa-togi-ole-a'oga, fa'atumuina o sikolasipi, etc.

Ole a fesoasoani atu le aufaigaluega i aiga ta'itasi o tamaiti a'oga mo fuafuaga ta'ito'atasi mo le mautinoa ole fa'amalieina. Matou te iloa foi le ono galulue fetu'utu'una'i ma le fuafua-lelei ole faia o galuega ta'ito'atasi mo le atofaina o a latou mana'oga fa'apitoa.

Ile mafaufau atu i a tatou fanau sinia, ou te fia fa'ailoa lo'u agaga fa'anoanoa tele. Matou te le'i manatu ole a tu'uina atu outou ile lalolagi fa'apenei. Sa tou fananau ile taimi tonu na matou tagi ai ona ole tele o e na maliliu ma gata le sa'olotoga ona ole 911. Lenei, e foliga mai ua matou ave'esea isi sa'olotoga a'o tou aga'i atu ile avea ma tagata-matutua. Ua afaina le tou siva fa'ai'u ole tausaga, afaina ta'alogaga ma konoseti, ae maise ai tou fa'au'uga fa'ai'u ona ole fa'ama'i o lo'o afaina ai le malo atoa.

Fa'amolemole ia e silafia o lo'o ia te outou agaga o tagata uma ole tatou nu'u. Ua matou iloa ole a e fesoasoani i taimi fa'apenei. Ise taimi ole vaiaso nei, ole a tu'uina atu se feau fa'apitoa mo tatou fanau sinia e tali atu ai i nisi o fesili ete ono fesiligia. Ile aso, ou te fa'ailoa atu lo'u agaga fa'anoanoa tele ona ole anoanoa'i o mea ua tutupu. 'Aua nei galo, e taua tele oe, ia e loto-malosi, o oe lava ole lumanai.

Ile fa'apu'upu'u atu, leai seisi lava o tatou na mafaufauina ni mea ole a tutupu i o tatou aso ta'itasi. Ou te iloa fa'ale-tagata-nu'u, sitete, malo ma le tatou lalolagi atoa ole a tatou toe foi fa'atasi lava ile masani na tatou iai muamua. E taua tele le faia pea o mea e tatau ona tatou faia. E iai le suiga o mea uma tatou te faia, o lo'o tupu i totonu o lo'u aiga ona o lo'o matou iai fa'atasi ma lo matou tina matua. Atonu ole a tupu foi i totonu o lou aiga. Mo tatou uma fa'atasi, e taua tele tatou; ile tagata o'atasi, e silisili atu nai so'o se fa'afitauli, so'o se papuipui, ma so'o se taulaga ofo. Fa'afetai.